

Θεοφάνεια 2019 : Εθιμα με «ρίζες» κρυμμένες στο χρόνο

Ραγκουτσάρια, Τζαμαλάρια, Φωταράδες, Αράπηδες, Κουδουνοφόροι και Καμήλες είναι ορισμένα από τα έθιμα που θα λάβουν χώρα τις γιορτινές ημέρες.

Εθιμα με «ρίζες» βαθιά κρυμμένες στον χρόνο αναβιώνουν σε αρκετές περιοχές της Βόρειας Ελλάδας με αφορμή τα Θεοφάνεια. Ραγκουτσάρια, Τζαμαλάρια, Φωταράδες, Αράπηδες, Κουδουνοφόροι και Καμήλες είναι ορισμένα από τα έθιμα που θα λάβουν χώρα τις γιορτινές ημέρες.

Τα Ραγκουτσάρια είναι ένα τριήμερο εκδηλώσεων καρναβαλιού, που ξεκινούν στις 6 Ιανουαρίου και ολοκληρώνονται στις 8 του μήνα στην Καστοριά. Οι συμμετέχοντες μεταμφιέζονται σε ζώα ή αλλάζουν φύλλο (οι άνδρες μεταμφιέζονταν σε γυναίκες και οι γυναίκες σε άνδρες). Αμέσως μετά τον αγιασμό των υδάτων, τα Ραγκουτσάρια ξεχύνονται κατά μπουλούκια στις γειτονιές της πόλης, τραγουδώντας και χορεύοντας, ενώ οι εκδηλώσεις ολοκληρώνονται με μεγάλη παρέλαση.

Στη Γαλάτιστα της Χαλκιδικής αναβιώνει το έθιμο της «Καμήλας και της Νύφης» το τριήμερο, 5, 6 και 7 Ιανουαρίου. Το έθιμο έχει τις ρίζες του στα χρόνια της τουρκοκρατίας και βασίζεται στο γεγονός της αρπαγής μιας πολύ όμορφης κοπέλας, της Μανιώς, από τον Αγά του χωριού με σκοπό να την κλείσει στο χαρέμι του. Τα παλικάρια του χωριού με επικεφαλής τον αγαπημένο της, μην μπορώντας να ανεχθούν την αρπαγή και την προσβολή, αντέδρασαν και αποφάσισαν να πάρουν πίσω την κοπέλα. Σκέφτηκαν λοιπόν το τέχνασμα της Καμήλας, κάτι παρόμοιο με τον Δούρειο Ίππο.

Επίσης στη Χαλκιδική, στο Παλαιόκαστρο, διατηρείται το έθιμο των Φωταράδων, που ξεκινά την παραμονή των Φώτων. Μία ομάδα καλαντιστών εκλέγει το «βασιλιά» της και όλοι μαζί πηγαίνουν στην εκκλησία του χωριού. Στη συνέχεια, η ομάδα περιφέρεται τραγουδώντας τα τοπικά κάλαντα, τα οποία καταλήγουν σε ευχές ξεχωριστές για το κάθε μέλος της οικογένειας. Ανήμερα των Φώτων, ο «βασιλιάς», ντυμένος με τσομπάνικη κάπα, και οι «Φωταράδες», ντυμένοι με την τοπική ενδυμασία και κρατώντας μεγάλα ξύλινα σπαθιά, χορεύουν στην πλατεία του χωριού.

Στην Άρνισσα Πέλλας θα αναβιώσουν την ημέρα των Θεοφανίων, τα «Τζαμαλάρια». Επίκεντρο του εθίμου είναι ο γάμος. Πρωταγωνιστικό ρόλο έχει ένα ζιζάνιο, το «μπουμπάρι», που μπαίνει ανάμεσα στους νεόνυμφους και τους παρενοχλεί, τους προτείνει άλλο ταίρι. Το έθιμο περιλαμβάνει ατελείωτο γλέντι στους δρόμους του χωριού.

Στον Άνω Άγιο Ιωάννη της Κατερίνης το Σάββατο, 5 Ιανουαρίου, στις 6 το απόγευμα, θα αναβιώσει το «κάψιμο του καλικάντζαρου». Την εκδήλωση διοργανώνει την παραμονή των Θεοφανείων, ο δήμος Κατερίνης με τη συνεργασία

του ποντιακού πολιτιστικού συλλόγου Άνω Αγίου Ιωάννη «ΑΡΓΟΣ». Πρόκειται για έθιμο που συμβολίζει τον εξορκισμό των κακών πνευμάτων, έχει τις ρίζες του στο Άργος του Πόντου και αναβιώνει εδώ και 86 χρόνια.

Στο δήμο Βόλβης, στη Θεσσαλονίκη, ανήμερα των Φώτων θα πραγματοποιηθούν δύο παραδοσιακά έθιμα, οι Κουδουνοφόροι στον Προφήτη και τα Λουγκατζάρια στο Μόδι. Οι Κουδουνοφόροι Αράπηδες, μαζί με τους Τσολιάδες, τη Νύφη, τον Παππού και την Μπάμπω, εμφανίζονται στους δρόμους του Προφήτη, σκορπώντας το κέφι και ξεσηκώνοντας περαστικούς και επισκέπτες.

Επίσης, ανήμερα των Θεοφανείων στο Μόδι του δήμου Βόλβης αναβιώνουν τα Λουγκατζάρια και μετά τον αγιασμό των υδάτων στο ρέμα του χωριού, το χοιρινό κρέας έχει την τιμητική του.

Στο Ασβεστοχώρι της Θεσσαλονίκης θα αναβιώσει το έθιμο των Φώτων με τα πορτοκάλια. Από την παραμονή των Θεοφανείων ένα τραπέζι στολισμένο με μεγάλα κλαδιά κυπαρισσιού και πορτοκάλια, όπου σχηματίζεται ένας σταυρός, τοποθετείται στο κέντρο του Ιερού Ναού του Αγίου Γεωργίου.

Αγιασμός των Υδάτων

Τα Θεοφάνεια γιορτάζεται η βάπτισμα του Ιησού Χριστού από τον Ιωάννη τον Πρόδρομο. Ο αγιασμός των Υδάτων γίνεται ανήμερα τα Θεοφάνεια, σε όλες τις πόλεις και τα χωριά της χώρας.

Οι πιο τολμηροί θα βουτήξουν στα παγωμένα νερά και θα συναγωνιστούν ποιος θα πιάσει το σταυρό. Αυτός που θα τον ανεβάσει στην επιφάνεια θεωρείται ότι θα έχει καλή τύχη και υγεία όλο το χρόνο. Στη Θεσσαλονίκη ο αγιασμός των υδάτων θα γίνει, από το πλακόστρωτο της παραλιακής, στη συμβολή των οδών Αγίας Σοφίας και Λεωφόρου Νίκης.

Source : <https://www.inewsgr.com/27/theofaneia-2019--ethima-me-rizes-krymmenes-sto-chrono.htm>